

ΑΝΙΧΝΕΥΟΝΤΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΑΣ
(ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ)

Δευτέρα 27 Ιανουαρίου 2020

Διδάσκουσα: κα Αρχοντία Παπαδοπούλου

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ – ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ΚΥΠΡΟΥ – ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΟΜΠΡΑΣ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Γεννήθηκε, επί Ενετοκρατίας, στην Κέρκυρα 10 Φεβρουαρίου του 1776. Γιος του δικηγόρου Αντωνίου – Μαρία Καποδίστρια και της πλουσιότατης κυπριακής καταγωγής Διαμαντίνας Γονέμη. Και οι δύο του γονείς ήταν γραμμένοι στο Libro d' Oro, την Χρυσή Βίβλο των Ευγενών της Κέρκυρας. Η παλαιά αριστοκρατική οικογένεια Καποδίστρια καταγόταν από το Capo d' Istria της Αδριατικής. Το 1373 ήρθε στην Κέρκυρα ο Βίκτωρ Βιτόρι για πολιτικούς λόγους και πήρε το επώνυμο Καποδίστριας.

Φοίτησε στο μοναστήρι της Αγίας Ιουστίνης. Σπούδασε Ιατρική, Νομική και Φιλοσοφία στην Πάδοβα. Στην Κέρκυρα άσκησε το ιατρικό του επάγγελμα αφιλοκερδώς. Γνώριζε εκτός από τα ελληνικά, ιταλικά, γαλλικά και λατινικά.

1799: Η Γαλλοκρατία στην Κέρκυρα τερματίζεται από ρωσοτουρκικές δυνάμεις,

1800: Ιδρύεται η Επτάνησος Πολιτεία, υπό τον έλεγχο των Ρώσων.

Ο Ι. Καποδίστριας πρώτη φορά στην Πολιτική τον Απρίλιο του 1801 Γραμματέας της Επικρατείας επί των Εξωτερικών, Ναυτικών, Εμπορίου της Επτανήσου Πολιτείας. Επεξεργάζεται το Σύνταγμα, την επιμόρφωση των διοικητικών υπαλλήλων, την ίδρυση νέων σχολείων, την άμυνα.

1802: Συνιδρυτής και Γραμματέας του Εθνικού Ιατρικού Συλλόγου.

1804: Ο Τσάρος Αλέξανδρος Α΄ του προσφέρει τον βαθμό του κρατικού συμβούλου 6ου βαθμού.

Εκλογές Κέρκυρας του 1806: Γραμματέας της Γερουσίας στην Κέρκυρα και γραμματέας και εισηγητής της επιτροπής που θα συνέτασσε το σχέδιο του νέου συντάγματος.

1807: Οι Γάλλοι επανέρχονται, αλλά ο Ι. Καποδίστριας παραμένει πιστός στους Ρώσους.

1807: Η Γερουσία τον διόρισε έκτακτο επίτροπο στην Αγία Μαύρα (Λευκάδα) για την άμυνα της Κέρκυρας από τους Οθωμανούς.

Συνεργάστηκε και διοργάνωσε μυστικά, συνέλευση των κλεφτοαρματολών, υπό την προστασία της Ρωσίας, με όλους τους οπλαρχηγούς που είχαν καταφύγει στη Λευκάδα, όπως οι: Μ. Μπότσαρης, Μπουκουβάλας, Βαρνακιώτης κ.ά. Αναγνώρισε τον Αντώνη Κατσαντώνη ως γενικό αρχηγό των κλεφτών στη Δυτική Ελλάδα.

Το 1808 ο τσάρος Αλέξανδρος Α΄ τον προσκαλεί να υπηρετήσει στο ρωσικό υπουργείο Εξωτερικών. Του απονέμει τον τίτλο του Ιππότη Β' Τάξεως του Τάγματος της Αγίας Άννας.

1811: Ακόλουθος στην ρωσική πρεσβεία Βιέννης. Διορίστηκε στο Βουκουρέστι αξιωματούχος με πολιτικά καθήκοντα στην στρατιά του Δούναβη. Τιμήθηκε με τον βαθμό του κρατικού συμβούλου εν ενεργεία. Του απονεμήθηκε το παράσημο Γ' Τάξεως του Αγίου Βλαδίμηρου.

1813: Επικεφαλής της ρωσικής διπλωματικής αποστολής στην Ελβετία. Θα διαμορφώσει την Ελβετική Συνομοσπονδία. Θα συντάξει το ελβετικό σύνταγμα. Ο ίδιος ένταξε την Γενεύη στο ελβετικό κράτος. Διορίστηκε υπουργός Εξωτερικών και παρασημοφορήθηκε με τον Σταυρό Β' Τάξεως, του Αγίου Βλαδίμηρου και με τον Μεγαλόσταυρο της Αγίας Άννας, από τον Τσάρο

1815: Αναλαμβάνει εκ μέρους της Ρωσίας τις τελικές διαπραγματεύσεις ειρήνης με την ητ-

τημένη Γαλλία και θα υπογράψει την Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων. Την ίδια χρονιά, ο Καποδίστριας θα ενισχύσει τον Αλέξανδρο Α΄ στην απόφασή του να παράσχει Σύνταγμα στο Βασίλειο τις Πολωνίας.

1816. Υπουργός Εξωτερικών του Τσάρου έως το 1822, οπότε και παραιτήθηκε μετά την διαφωνία του με τον Τσάρο για το ελληνικό θέμα. Το 1827 αποχωρεί και τυπικά από τη ρωσική υπηρεσία.

Συμμετείχε στο Συνέδριο της Βιέννης (1814-15) για την αναδιανομή της Ευρώπης μετά τον Ναπολέοντα μεταξύ Αγγλίας, Γαλλίας, Πρωσίας Αυστρίας και Ρωσίας), ως μέλος της ρωσικής αντιπροσωπείας. Κέρδισε τον όρο «ουδετερότητα» για την Ελβετία, πρότεινε την συμμετοχή της ηττημένης Γαλλίας στο συνέδριο και έτσι απέτρεψε τον διαμελισμό της και την πληρωμή πολεμικών αποζημιώσεων της στις άλλες χώρες και Σύνταγμα για τα Ιόνια νησιά που δόθηκαν στην Αγγλία. Ο βασιλιάς της Αυστροουγγαρίας του απένειμε τον Μεγαλόσταυρο του Λεοπόλδου και ο βασιλιάς της Πρωσίας τον Μεγαλόσταυρο του Ερυθρού Αετού.

Είναι ο συνιδρυτής (1815) της Φιλομούσου Εταιρείας Κερκύρας με τους Μητροπολίτη Ιγνάτιο, Άνθιμο Γαζή, κ.α. Σκοπός της ήταν να βοηθήσει νεαρούς Έλληνες να σπουδάσουν

Συμμετείχε στο συνέδριο του Άαχεν και στη διάσκεψη του Κάρλσμπαρντ. Πήγε στην Ιταλία και το Λονδίνο για να συζητήσει με τους Άγγλους αξιωματούχους σχετικά με το ζήτημα των Ιονίων νήσων, αλλά δεν βρήκε ανταπόκριση.

1817: Οι Ελβετοί του απονέμουν την ελβετική υπηκοότητα ως αναγνώριση της συμβολής του στην δημιουργία του ομοσπονδιακού (Καντόνια) συστήματος της χώρας τους.

Το 1820 και 1821 συμμετείχε στα συνέδρια του Τροπάου (για την επανάσταση στην Νάπολη) και του Λάιμππαχ -Λουμπλιάνα (για επανάσταση στο Πεδεμόντιο και άλλες εστίες).

Τότε ξέσπασε η Ελληνική Επανάσταση. Όλοι εναντίον των Ελλήνων. Ο Καποδίστριας πίεσε τον Τσάρο να ταχθεί υπέρ των Ελλήνων και να μην σταλεί βοήθεια στον Σουλτάνο. Επέτυχε την «ουδετερότητα» που έσωσε την Επανάσταση και το έθνος.

Έπεισε τον Τσάρο να αποστείλει στον Σουλτάνο τελεσίγραφο με τον Ρώσο πρεσβευτή στην Κωνσταντινούπολη, για τον απαγχονισμό του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄ και τις σφαγές των Ελλήνων. Η διαφωνία μεταξύ Τσάρου και Καποδίστρια δεν άργησε να εκδηλωθεί. Ο Καποδίστριας επιθυμεί στρατιωτική επέμβαση της Ρωσίας στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και ο Τσάρος περίμενε τις αντιδράσεις της Αγγλίας.

1822: Ο Τσάρος αφαιρεί την διαχείριση του Ανατολικού Ζητήματος από τον Καποδίστρια.

19 Αυγούστου 1822 παραιτήθηκε από τη ρωσική κυβέρνηση και εγκαταστάθηκε στην Γενεύη, για να προσφέρει στην Επανάσταση μας. Εκεί ενίσχυσε το φιλελληνικό Κίνημα και ερχόταν συνέχεια σε επαφή με διακεκριμένους πολιτικούς και διπλωμάτες ώστε να προωθήσει τον ελληνικόν Αγώνα. Τυπικά πίστευε ότι ήταν νωρίς για την απελευθέρωση των Ελλήνων. Αλλά όταν οι Έλληνες επαναστάτησαν αγωνίστηκε με όλες τους τις δυνάμεις για την επιτυχία του Αγώνα μας

Κυβερνήτης της Ελλάδας

Η Γ΄ Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας (30 Μαρτίου 1827) με υπόδειξη του Δ. Υψηλάντη, τον εξέλεξε Κυβερνήτη του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους. Πριν αποδεχθεί την θέση πήγε στην Αγία Πετρούπολη και παραιτήθηκε από την υπηρεσία του Τσάρου. Δεν αποδέχθηκε ούτε σύνταξη από τον Τσάρο. Πήγε Λονδίνο και Παρίσι για συνομιλίες και υποστήριξη που δεν έλαβε. Από την Αγκώνα, όπου βρισκόταν για δύο μήνες, ο Καποδίστριας πήγε με αγγλικό

πλοίο στη Μάλτα να συνομιλήσει με τον Κόδριγκτον, ματαίως. Και από κει αναχώρησε στις αρχές Ιανουαρίου 1828 για το Ναύπλιο. Αποβιβάστηκε στις 18 Ιανουαρίου όπου τον υποδέχθηκε πλήθος λαού με δάκρυα στα μάτια, ως πραγματικό σωτήρα του. Έφυγε για την Αίγινα, προσωρινή έδρα της Κυβέρνησης (1827 - 3 Μαρτίου 1829) όπου και ορκίστηκε επίσημα στις 20 Ιανουαρίου.

Η κατάσταση της χώρας Ο στρατός του Ιμπραήμ κυριαρχούσε σε μεγάλο τμήμα της Πελοποννήσου. Κυριαρχία τούρκων σε όλη σχεδόν την Στερεά. Ο πληθυσμός της χώρας είχε μειωθεί πολύ εξαιτίας του πολέμου. Κατεστραμμένα κτίρια και ερημωμένα χωριά. Κατεστραμμένη γεωργία, κτηνοτροφία, βιοτεχνία. Λοιμώδεις ασθένειες (πανώλη κ. άλ.) αποδεκάτιζαν τον πληθυσμό. Στις ελεύθερες περιοχές επικρατούσε αναρχία. Η Προσωρινή Κυβέρνηση αδυνατούσε να επιβάλει την τάξη. Η Αντικυβερνητική Επιτροπή, που είχε οριστεί ως την άφιξή του, αδυνατούσε να επιβάλει την εκτέλεση των διαταγών της στις διάφορες Γραμματείες (Υπουργεία). Ληστές λυμαίνονταν την ύπαιθρο και πειρατές τις θάλασσες. Ανθούσε το λαθρεμπόριο και η κιβδηλοποιία. Το δημόσιο ταμείο δεν είχε χρήματα. Δεν υπήρχαν σχολεία, δικαστήρια, νοσοκομεία, οδικό δίκτυο κλπ.

Τα πρώτα κυβερνητικά του μέτρα: Ζήτησε από την Βουλή να εγκρίνει, παρά το Σύνταγμα της Τροιζήνας, ένα προσωρινό σύστημα διακυβέρνησης που άφηνε σ' αυτόν τον έλεγχο της κρατικής μηχανής. Στην διαμόρφωση της πολιτικής του συντέλεσαν: η αριστοκρατική καταγωγή του, η υπηρεσία του στη ρωσική Αυλή (Πεφωτισμένη Δεσποτεία), η δυτική παιδεία του και η μοναδική γνώση των ευρωπαϊκών πραγμάτων. Φρονούσε ότι όφειλε να έχει τα πάντα υπό τον έλεγχό του, η Ελλάδα δεν ήταν ακόμη ώριμη για δημοκρατικό πολίτευμα. Τοποθέτησε στην προσωπική του υπηρεσία άτομα διαφόρων κοινωνικών ομάδων για να καταργήσει τις φατρίες. Προσπάθησε να κρατήσει τα πάντα υπό τον έλεγχό του, προτιμώντας να παίρνει τις τελικές αποφάσεις μόνος του. Ίδρυσε το Πανελλήνιο: Γνωμοδοτικό σώμα με 27 μέλη, όπου διόρισε κορυφαίους πολιτικούς και στρατιωτικούς του Αγώνα. Ήρθε σε σύγκρουση μαζί του

για ζητήματα εκλογικής φύσεως, σύνταξης Αστικού και Ποινικού Κώδικα και Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας κλπ.

Διαίρεσε την Ελλάδα σε 13 διοικητικές επαρχίες, με Εκτάκτους Επιτρόπους, τα καθήκοντα των οποίων ορίστηκαν με διατάγματα. Μ' αυτό το μέτρο θέλησε ν' αποσπάσει τον λαό από την κηδεμονία των προκρίτων και των οπλαρχηγών.

Ζήτησε την υποστήριξη όλων των κοινωνικών ομάδων. Κατέστειλε την πειρατεία και πάταξε την αναρχία, οργάνωσε στρατό, διοίκηση και Παιδεία, περίθαλψη φτωχών κ. ά. Επέβαλε έλεγχο στα οικονομικά του κράτους για να σταματήσουν οι καταχρήσεις. Δεν συγκάλεσε όμως Εθνοσυνέλευση, τον Απρίλιο του 1828, όπως είχε υποσχεθεί. Έπρεπε να αναμορφώσει εκ θεμελίων το νέο κράτος - δυο λωρίδες ρημαγμένης γης. Έκανε συνεννόηση με όλες τις ηγετικές ομάδες. Δημιούργησε κλίμα ειρηνικό στις ταραγμένες εσωτερικές σχέσεις.

Οργάνωσε στοιχειωδώς την Διοίκηση. Έθεσε σε λειτουργία τον κυβερνητικό μηχανισμό,

Μερίμνησε για τα ορφανά και τους απροστάτευτους. Η χώρα απέκτησε ασφάλεια.

Στόχος του η εξασφάλιση όσο το δυνατόν ευρύτερων συνόρων, η διεθνής αναγνώρισή της χώρας και η διανομή γαιών στους ακτήμονες.

Ίδρυσε Εθνική Τράπεζα και έκοψε νομίσματα (φοίνικας) που αντικατέστησαν τα τουρκικά γρόσια. Αντιμετώπισε τα άμεσα προβλήματα με τα 300.000 γαλλικά φράγκα που δόθηκαν από τους Ευρωπαίους φιλέλληνες για την περίθαλψη ανήμπορων, εξαγορά αιχμαλώτων κλπ. Σημαντικό μέρος των κρατικών εξόδων αποτελούσαν οι πολεμικές δαπάνες. Ο προϋπολογισμός 1829-1830, παρουσίαζε έλλειμμα 5.302.788 φοινίκων. Δύο από τα πρώτα μέτρα που πήρε για την ομαλοποίηση των συναλλαγών ήταν η σταθεροποίηση των τιμών διαφόρων αγαθών και η αποτυχημένη προσπάθειά του να σταματήσει την εκμετάλλευση των φτωχών μέσω του δανεισμού με υψηλό τόκο.

Έδωσε προτεραιότητα στην γεωργία: Ίδρυσε Γεωργική Σχολή στην Τίρυνθα για την εκπαίδευση των αγροτών. Εισήγαγε την καλλιέργεια της πατάτας. Στήριξε την παραγωγή μεταξιού. Παράλληλα, αναπτύχθηκαν το εμπόριο και η ναυτιλία.

Οργάνωσε τακτικό στρατό. Το 1828 με το Ψήφισμα Περί σχηματισμού Πολεμικού Συμβουλίου διόρισε τον Δ. Υψηλάντη στρατάρχη και του ανέθεσε την σύνταξη στρατιωτικού κανονισμού.

Δημιουργία: Υγειονομείας, Αστυνομίας, Τελωνείων, Λιμεναρχείων και Ταχυδρομείων. **Δικαιοσύνη:** ειρηνοδικεία, πρωτόκλητα, έκκλητα, ανώτατο, εμποροδικεία και εξαιρετικά, που εκδίκαζαν κατηγορίες κατά αξιωματούχων του κράτους και τα εγκλήματα καθοσίωσης.

Ιδιαίτερη βαρύτητα έδωσε στην βασική εκπαίδευση. Στοιχειώδης Εκπ/ση: Αλληλοδιδασκτικά και Ελληνικά σχολεία της Β/θμιας (δευτεροβάθμιας εκπ/σης). Αρμόδια Επιτροπή ανέλαβε τη σύνταξη βιβλίων. Ίδρυσε ελληνικό Γυμνάσιο. Στο Ορφανοτροφείο της Αίγινας λειτούργησαν αλληλοδιδασκτικά, ελληνικά και χειροτεχνικά σχολεία. Στην Αίγινα λειτούργησε «Πρότυπον αλληλοδιδασκτικό σχολείο» για εκπ/ση - μετεκπαίδευση διδασκάλων αλληλοδιδασκτικών. Το «Κεντρικό» για προπαρασκευή δασκάλων για τα δευτεροβάθμια σχολεία. Το «Προκαταρκτικό». «Εκκλησιαστικόν Σχολείον», Γεωργικόν Σχολείον» της Τίρυνθας ως «Πρότυπον Αγροκήπιον», «Σχολείον των Ευελπίδων και της Πυροβολικής».

Επέλυσε τα προβλήματα των πολλών προβλημάτων των προσφύγων. Ανοικοδόμηση κατεστραμμένων πόλεων και προσπάθεια ανασυγκρότησης της χώρας

Ο Κυβερνήτης χρησιμοποίησε το κύρος και την εμπειρία του στην διεθνή διπλωματία για να κερδίσει όσο το δυνατόν περισσότερα εδάφη. Προσπάθησε να διατηρεί επαναστατημένη την Κρήτη και την Στερεά Ελλάδα, ώστε να συμπεριληφθούν στο νέο κράτος.

Υπογραφή Πρωτοκόλλου για την Ανεξαρτησία της Ελλάδας στην διάσκεψη του Πόρου (12 Δεκ. 1828) από εκπροσώπους των τριών Δυνάμεων με την επιρροή του Καποδίστρια.

22 Μαρτίου 1829, στο υπουργείο Εξωτερικών της Αγγλίας νέο Πρωτόκολλο για το ελληνικό Ζήτημα, με το οποίο, εκτός από τον φόρο υποτέλειας στα 1.500.000 γρόσια, την αποζημίωση των μουσουλμανικών ιδιοκτησιών και τη χορήγηση αμνηστίας, καθορίζονταν τα βόρεια σύνορα του ελληνικού κράτους στην γραμμή Παγασητικού -Αμβρακικού κόλπου. Στο κράτος που επρόκειτο να ιδρυθεί θα συμπεριλαμβανόταν η Πελοπόννησος, η Στερεά Ελλάδα, η Εύβοια, οι Κυκλάδες και οι βόρειες Σποράδες.

Πρωτόκολλο Λονδίνου Φεβρουάριος 1830: Τα βόρεια σύνορά μας ορίζονταν στους ποταμούς Αχελώο και Σπερχειό .

Πρωτόκολλο Λονδίνου (13 Φεβρ. 1832). Μετά τον θάνατο του Καποδίστρια, οι εκπρόσωποι των τριών «προστάτιδων» Δυνάμεων πρόσφεραν το στέμμα της Ελλάδας στον Όθωνα, γιο του βασιλιά της Βαυαρίας Λουδοβίκου Α΄ ,

Πρωτόκολλο Λονδίνου (30 Αυγ. 1832): οριστικός καθορισμός των βόρειων συνόρων του ελληνικού κράτους στα όρια Παγασητικού και Αμβρακικού κόλπου. Αυτό που επιθυμούσε ο Καποδίστριας.

Η συγκεντρωτική διακυβέρνηση του Καποδίστρια και η σύγκρουσή του με πολλά τοπικά συμφέροντα προκάλεσαν την δυσαρέσκεια πολιτικών ομάδων. Το πρωί της Κυριακής της 27ης Σεπτεμβρίου 1831 στο Ναύπλιο, ο Κυβερνήτης, δολοφονείται μπροστά από τον ναό του Αγίου Σπυρίδωνα, από τον γιο και τον αδερφό του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, τους Κων/νο και Γεώργιο. Η σορός του Κυβερνήτη θα μεταφερθεί τον Απρίλιο του 1832 στην Κέρκυρα, από τον αδελφό του Αυγουστίνο, για να ταφεί στην ιερά μονή . Πλατυτέρας δίπλα από τον τάφο του πατέρα του, Αντωνίου Μαρία Καποδίστρια.

ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

Γεννήθηκε στον Στρόβολο το 1756. Γονείς του ήσαν ο Γεώργιος και η Μαρία.

Νεαρός ακόμη έγινε μοναχός στην μονή Μαχαιρά και φοίτησε στον Στρόβολο, στο Ελληνο-μουσείο της Αρχιεπισκοπής.

27 ετών χειροτονήθηκε διάκονος στην μονή Μαχαιρά. Μαζί με τον μαζί με τον θείο του, οικονομό Χαράλαμπο, με τις ευλογίες της μονής ταξίδευσαν στην Μολδοβλαχία, για να επιστατήσει τους εκεί εράνους που θα γίνονταν για βοήθεια της μονής.

Στην Βλαχία χειροτονήθηκε πρεσβύτερος, και διορίστηκε από τον ηγεμόνα της, Μιχαήλ Σούτσο, εφημέριος της ηγεμονικής εκκλησίας του Ιασίου, όπου παρέμεινε 19 χρόνια. Εκεί σπούδασε Ιστορία και Θεολογία στην ελληνική Σχολή του Ιασίου. Εκεί πρέπει να στρατολογήθηκε στην Φιλική Εταιρεία.

Όταν επέστρεψε στην Κύπρο, ανέλαβε την διεύθυνση του μετοχίου της μονής Μαχαιρά. Χειροτονήθηκε αρχιεπίσκοπος Κύπρου μετά τον θάνατο του Χρυσάνθου και ανέλαβε μια χειμαζομένη οικονομικά Εκκλησία.

Όταν ξέσπασε η Ελληνική Επανάσταση οι τούρκοι προσπαθούσαν με διώξεις και σφαγές να τρομοκρατήσουν ελληνικούς χριστιανικούς πληθυσμούς σε άλλους ελληνικούς τόπους όπως και στην Κύπρο, όπου κατοικούσαν 80.000 Έλληνες και 20.000 Τούρκοι. Ο σουλτάνος Μαχμούτ Β' γνώριζε ότι οι Κύπριοι δεν μπορούσαν να επαναστατήσουν λόγω της μεγάλης απόστασης τους από την υπόλοιπη Ελλάδα και δεν μπορούσαν να τους βοηθήσουν οι Έλληνες. Έτσι έστειλε διάταγμα στις τουρκικές αρχές της νήσου για να αφοπλίσουν τους Έλληνες.

Οι Κύπριοι κατά την προετοιμασία του Αγώνα πρόσφεραν στην Φιλική Εταιρεία χρήματα και κατά την Επανάσταση αγωνιστές. Το επιβεβαιώνει και ο Αλεξ. Υψηλάντης με σχετική ευχαριστήρια επιστολή του στον αρχιεπίσκοπο Κυπριανό για τον έρανο των Κυπρίων.

Ο μουτσελίμης Κιουτσούκ Μεχμέτ, διοικητής της Κύπρου, έστειλε στον σουλτάνο κατάλογο με 486 επιφανείς Κυπρίους με επικεφαλής τον αρχιεπίσκοπο Κυπριανό, προτείνοντας τους να σφαγούν ως επικίνδυνοι λόγω των ευρωπαϊκών διασυνδέσεών τους και του πλούτου τους που τους επιτρέπει να στέλνουν όπλα στην Ελλάδα, αλλά και ίσως κάνουν και εξέγερση στο νησί.

3 Μαΐου 1821, αποβιβάστηκαν στην Κύπρο 4.000 τούρκοι στρατιώτες. Είχαν κυκλοφορήσει προκηρύξεις με επαναστατικό περιεχόμενο και πλοία του ελληνικού στόλου είχαν εμφανιστεί στα δυτικά της Κερύνειας. Είχε δοθεί διαταγή να σφαγούν οι προγραμμαμένοι και να δημευθούν οι περιουσίες τους.

Στις 9 Ιουλίου 1821, οι τούρκοι κρέμασαν πρώτον τον αρχιεπίσκοπο Κυπριανό στην πλατεία Διοικητηρίου της Λευκωσίας κάτω από μία μουριά. Στην συνέχεια έσφαξαν τους μητροπολίτες Πάφου Χρυσάνθο, Κιτίου Μελέτιο και Κυρηνίας Λαυρέντιο και πολλούς κληρικούς. Μέχρι τις 14 Ιουνίου αποκεφαλίστηκαν και οι υπόλοιποι του καταλόγου, εκτός από 36 που αλλαξοπίστησαν.

Ο Άγγλος περιηγητής Τζον Κάρνε αναφέρει πως λίγες ημέρες προτού συλληφθεί ο Κυπριανός γνώριζε τον επικείμενο θάνατό του, αλλά δεν θέλησε να φυγαδευτεί για να παραμείνει δίπλα στο ποίμνιό του.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟΜΠΡΑΣ

Γεννημένος, τον 18ο ή στις αρχές του 19ου αι. στις Κυδωνίες –Αίβαλί της Μ. Ασίας, σπούδασε στην Ακαδημία των Κυδωνιών. Ήταν έξυπνος, επιμελής, εργατικός, με ήθος και με αγάπη για την μάθηση. Με τις ξεχωριστές ικανότητές του η κυδωνιατική οικογένεια Σαλτέλλη αποφάσισε να τον σπουδάσει στο Παρίσι και επανερχόμενος να προσφέρει γνώσεις στο τόπο του. Θα σπούδαζε τυπογραφία και αλληλοδιδασκτική μέθοδο διδασκαλίας. Πήγε Βιέννη και Παρίσι όπου μαθήτευσε τυπογραφία δίπλα στον σπουδαίο Αμβρόσιο Διδότο, που και αυτός τον είχε ξεχωρίσει, όταν είχε επισκεφθεί το τυπογραφείο της Ακαδημίας Κυδωνιών.

Ο Κ. Τόμπρας έφερε, το 1919, από το Παρίσι στις Κυδωνίες ένα σύγχρονο τυπογραφείο (με έξοδα του Δημογέροντα Χατζή Παρασκευά Σαλτελλη, που το εγκατέστησε σε οίκημα μέσα στο προαύλιο της Παναγίας των Ορφανών, δίπλα στην Ακαδημία. Στο Παρίσι είχε μάθει τέλεια και την στοιχειοθεσία, την κατασκευή μητρών και στην τέχνη του πιεστηρίου, ενώ ο Δημίδης στην κατασκευή τυπογραφικών χαρακτήρων και εργαλείων

Μέχρι την καταστροφή των Κυδωνιών το 1821 είχαν τυπωθεί 7 βιβλία: η δίτομη ελληνική Γραμματική του Γρηγόρη Σαράφη, «Αι συμβουλαί προς την θυγατέρα μου» του J. N. Bouilly σε μετάφραση Ευανθίας Καϊρη, η δίτομη «Η Ελληνική γραμματική του Σαράφη.

Το πρώτο κείμενο που τύπωσε ήταν ποίημα του Δημ. Κων. Μπαρμπάγου του Κυδωνέως , αφιερωμένο στον δάσκαλο του Αμβρόσιο Διδότο.

Λίγο πριν την καταστροφή στις 3 Ιουνίου, ο Τόμπρας ζήτησε από τον Ιάκ. Τομπάζη να επιβιβάσει στο πλοίο του τα τυπογραφικά του εργαλεία, που ήδη τα είχε συσκευάσει, για να τα διασώσει. Οι τούρκοι όμως πρόλαβαν και πυρπόλησαν το τυπογραφείο. Ο ίδιος διασώθηκε και πήγε στα Ψαρά και κατόπιν στην Πελοπόννησο.

Ο Δημήτριος Υψηλάντης ερχόμενος από την Τεργέστη στην Ύδρα, 8 Ιουνίου 1821, έφερε μαζί του πολεμοφόδια και ένα πλήρες ξύλινο τυπογραφείο. Πληροφορήθηκε από τον Τομπάζη για την τέχνη του Τόμπρα και τον έστειλε με το πλοίο του στα Ψαρά να φέρει τον Τόμπρα στην Πελοπόννησο. Αρχικά συναντήθηκαν στο Άστρος και στη συνέχεια στα Βέρβαινα. Τον Ιούλιο του 1821 ιδρύθηκε το πρώτο τυπογραφείο της επανάστασης στην Καλαμάτα μέσα σε ένα τζαμί, με διευθυντή τον Κ Τόμπρα, όπου εκτύπωσε την πρώτη ελληνική εφημερίδα των επαναστατημένων Ελλήνων με την ονομασία «Σάλπιγξ Ελληνική» με συντάκτη της τον Θεόκλητο Φαρμακίδη.

Ο Τόμπρας διατάχθηκε να μεταφέρει το τυπογραφείο στην απελευθερωμένη Τριπολιτσά. Η έκρυθμη κατάσταση τον ανάγκασε να μεταφερθεί, άμεσα, στο Άργος. Ούτε εκεί υπήρχε ασφάλεια. Και εν τω μεταξύ αρρώστησε βαριά. Το τυπογραφείο εγκαταστάθηκε στην απελευθερωμένη Κόρινθο, όπου μεταφέρθηκε και η έδρα της Κεντρικής Κυβέρνησης. Το πρώτο Σύνταγμα ή «Προσωρινόν Πολίτευμα της Ελλάδος», τα πρώτα δημόσια έγγραφα, προκηρύξεις και διαταγές της Κυβέρνησης, ο Οργανισμός των Ελληνικών Επαρχιών, των Ελληνικών Δικαστηρίων, η Διακήρυξη που όριζε τα εθνικά χρώματα και τις ελληνικές σημαίες του στρατού ξηράς και του στόλου.

Εκεί ακόμα τυπώθηκε κι ένας χάρτης χαλκογραφημένος πάνω σε λεπτό μεταξωτό πανί. Τον Ιούλιο του 1822 ο Δράμαλης το κατάστρεψε. Ο Τόμπρας ήταν στο Άργος και σώθηκε μαζί με τα τυπογραφικά στοιχεία ακολουθώντας τον Κριεζή. Είναι ο τυπογράφος της Κεντρικής Διοίκησης σε διάφορα τυπογραφεία της, με έδρα το Ναύπλιο. Το 1828 ιδρύει στο Ναύπλιο μαζί με τον Κώστα Δημίδα, το πρώτο ιδιωτικό τυπογραφείο στην Ελλάδα. Μετά την απελευθέρωση την Ελλάδα από τους Τούρκους και τη μεταφορά της Πρωτεύουσας από το Ναύπλιο στην Αθήνα εργάστηκε σε διάφορα τυπογραφεία της χώρας,.

Το 1824 ανέλαβε την διεύθυνση του δημόσιου τυπογραφείου της Ύδρας, και εξέδιδε την εφημερίδα « ο φίλος του νόμου».

Ο Τόμπρας δίδαξε την τυπογραφική τέχνη στους ανιψιούς του Αναστάσιο Νικολαΐδη και Ιωάννη Τόμπρα, με τους οποίους συνεργάστηκε τα επόμενα χρόνια στην Ελλάδα.